

PM – HISTORIK OMRÅDE FÖR VÅTKOMPOST

År 1997 beslöts att Sunds kommun tillsammans med Landskapet skulle bygga en ”pilotanläggning för kretsloppshantering av avloppsvatten”. En del i detta samarbete gick ut på att landskapet skulle tillhandahålla en plats för anläggningen i Bomarsund eftersom det var i det området som projektet skulle genomföras. Man ville också ha anläggningen på neutral mark då det var tänkt att skötseln skulle upphandlas av entreprenörer.

22 oktober 1998 ingick Sunds kommun och Landskapsstyrelsen ett arrendeavtal för ett ca 6.000 m² stort område för byggande av en kretsloppsbasead behandlingsanläggning för organiskt avfall och avloppsvatten. Området uppläts i enlighet med förda förhandsdiskussioner arrendefritt. I avtalet tog man in att anläggningen skulle tas bort om man inte kom överens om annat när arrendetiden löpt ut. Arrendetiden löpte fram till år 2009. Verksamheten vid anläggningen lades i praktiken på is/pausades 2011 och inget slam kördes mer till anläggningen (BTN § 134/2010).

I januari 2010 tecknades ett nytt avtal för tiden 1.1.2009 – 31.12.2020 med Landskapsregeringen. Avtalet var mer formulerat på arrendegivarens villkor och det underförstådda syftet om samarbete var nu borta från formuleringarna. Området hade nu minskats ner till 3.860 m² och ett årligt arrende om 800 € påfördes kommunen. Motiveringen till denna arrendeavgift var att vägen (ca 590 m) till anläggningen behövde underhållas. Snöplogning och sandning mot halka (vinterunderhållsåtgärder) ingick inte i dessa vägunderhållskostnader utan detta skötte kommunen med egen entreprenör.

Anläggningen fanns med i en del utredningar för behandling av avloppsvatten som landskapets miljöbyrå gjorde under åren 2013 – 2017. Man försökte där se på lösningar och möjlig användning av anläggningen i Bomarsund. Men något riktigt konkret användningsalternativ i anslutning till avloppsvattenbehandling var svårt att finna. År 2017 i samband med budgetbehandlingen för år 2018 beslöt Sunds kommun att anläggningen skulle avvecklas då det inte i dagsläget är möjligt att driva denna med någorlunda kostnadstäckning.

Våtkompostanläggningen är byggd med samhällsmedel, varav ca 45% från EU, 40% från landskapet och ca 15% kommunala.

Sunds kommun beslöt hösten 2019 att erbjuda landskapets fastighetsverk att ta över slambassängerna. Man såg här en möjlighet till att kunna återanvända satsade samhällsmedel i stället för att riva hela anläggningen.

Tanken med erbjudandet var att fastighetsverket som förvaltare av landskapets markområden och samtidigt den enhet som arrenderar ut åkermarken som finns vid Bomarsunds gård skulle kunna erbjuda arrendatorn av åkrarna lagringsutrymme för svämgödsel.

En del djurgårdar kan i dag ha problem med lagringskapaciteten för svämgödsel. Slambassängerna i Bomarsund rymmer tillsammans ca 750 m³ och är försedda med tak vilket gör att svämgödslet inte späds ut på grund av nederbörd. Landskapsregeringen har i sitt förslag till åtgärdsprogram för grundvatten, sjöar och kustvatten belyst behovet av tak på svämgödselbassänger.

Första kontakten med landskapets fastighetsverk togs under tidig höst 2018. Korrespondensen har sedan löpt på i en positiv anda med inriktning på att fastighetsverket skulle överta slambassängerna. I slutet av mars 2021 ändrar sig fastighetsverket och kort därefter fattar fastighetsverkets styrelse följande beslut:

23. SLAMBASSÄNGER I SUNDS KOMMUN

Sunds kommun har under många år hyrt en markområde i Bomarsundstrakten. Där finns två anläggningar i dagligt tal kallade slambassänger och som i arrendeavtalet benämns som "anläggning för kretsloppsbasead behandling av organiskt avfall och avloppsvatten".

Sunds kommun har sagt upp avtalet för bassängerna används inte mer. Möjligtvis att någon lokal bonde intresserad att använda bassängerna för slamgödsel men det är inte klarlagt och inte sannolikt att ge mer än symboliskt arrende.

Utmaningen är att det i arrendeavtal som gått ut står att vid avtalets upphörande ska slambassängerna på Sunds kommuns bekostnad avlägsnas. Detta bedöms kosta mellan 10 000 – 20 000 euro. Ingen offert är begärd utan bedömning.

VD har meddelat kommunen att bassängerna behöver tas bort men att en diskussion ska föras med styrelsen eftersom det är en avtalsrättslig rättighet som VD inte bara kan och bör bortse från. Kommunen reagerade starkt på beskedet och anser att bassängerna kommer att hålla länge och kan komma att användas av bönder.

Landskapet har inte behov av marken. Arrendet har varit ca 800 euro/år. Det är Sunds kommun som sagt upp avtalet. Lättast vore att om de fortsatte arrendera området och Fastighetsverket kan sänka priset. Ett fortlöpande avtal med 12 månaders uppsägningstid skrivs med kommunen. Därmed skulle frågan om bassängernas demolering skjutas på framtiden.

VD:s förslag: Styrelsen beslutar att Sunds kommun i enlighet med avtal ska demolera slambassängerna. Styrelsen ger vd i uppdrag och fullmakt att ingå nytt arrendeavtal med syfte att ge parterna mer tid att långsiktigt lösa frågan om bassängernas framtid.

Kommentarer till beslutet:

I beredningstexten står inget om att Sunds kommun redan 2019 erbjudit slambassängerna till fastighetsverket och syftet med detta erbjudande.

En antagen rivningskostnad anges i beredningen, här borde fastighetsverket med sin kompetens kunnat göra en rivningskalkyl innan ärendet föredrogs för styrelsen så ett mer relevant faktaunderlag funnits att tillgå då kostnaderna för rivningsmomentet verkar vara det motiv fastighetsverket har som grund för att avböja Sunds kommuns erbjudande av slambassängerna.

Sunds kommun har inte sagt upp något avtal utan avtalstiden har löpt ut.

Skulle bassängerna varit placerade på kommunens egen mark hade uthyrning av dessa varit ett alternativ till rivning för att återanvända de samhällsmedel som bassängerna är byggda med.

Att kommunen först skulle arrendera området av landskapets fastighetsverk och sedan arrendera ut det i andra hand till en lantbrukare är rätt långt ifrån kommunal verksamhet och kan inte ses som ett alternativ till rivning av bassängerna.

Rivningsklausulen i det utgångna avtalet är ostridig och kommunen måste riva bassängerna om inte arrendegivaren ser någon nytta i att ha dem kvar och är villig att ta över dem.

27.9.2021

Byggnadsinspektör/kommuntekniker Erik Nordback